

πικὸς ἐβασίλευσε τόσον ὀλίγον, ἐν καὶ ἡμισυ περίπου ἔτος, ὥστε δὲν δυνάμεθα ἀσφαλῶς νὰ κρίνωμεν περὶ τοῦ ὄλου αὐτοῦ πολιτικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ συστήματος. Ὁ Φιλιππικὸς ἦτο ἀνὴρ λόγιος καὶ περὶ τοὺς τρόπους ἐπίχαρις· ἴσως ὁμως δὲν ἦτο ἐνταυτῷ πολεμικὸς καὶ ρέκτης ἀνὴρ. Μὴ λησμονήσωμεν πρὸς τούτοις ὅτι εἶχεν ἀναμφιβόλως ἐχθρούς τινας διὰ τὴν καταδίκην τῆς ἑκτῆς οἰκουμενικῆς συνόδου. Ὅπως δὲ ποτε δύο πατριῶται, ὁ στρατηγὸς τοῦ Ὀψικίου Γεώργιος ὁ Βούρραφος καὶ ὁ στρατηγὸς τῆς Θράκης Μυάκιος, συνεννοηθέντες διενήργησαν αἴφνης τὴν σύλληψιν καὶ τὴν τύφλωσιν τοῦ Φιλιππικοῦ τῇ 3 Ἰουνίου 713. Πάντα ὁμως τὰ ἐπακολουθήσαντα μαρτυροῦσιν ὅτι, ἂν ἡ κοινὴ γνώμη ἀπεδοκίμαζε τὴν καταδίκην τῆς ἑκτῆς συνόδου, κατὰ τὰ ἄλλα δὲν ἦτο πολέμια τοῦ ἀτυχοῦς ἐκείνου ἡγεμόνος. Τὴν ἐπιούσαν τοῦ τολμήματος, τελομένης τῆς πεντηκοστῆς τοῦ ἔτους 713, ὁ λαὸς ἀθροισθεὶς εἰς τὴν μεγάλην τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας ἐκκλησίαν, ἔστειψε βασιλέα αὐτὸν τοῦ Φιλιππικοῦ τὸν Πρωτοασκητῆν, δηλαδὴ τὸν ἀρχιεραρχατῆα τῆς ἐπικρατείας Ἀρτέμιον, μετονομασθέντα Ἀναστᾶσιον Β΄, ἀνδρα μὴ στερούμενον συνέσεως καὶ ἐμπειρίας.

Ὁ δὲ νέος βασιλεὺς ἠνώρθωσε μὲν ἀμέσως τὸ κράτος τῆς Ὀρθοδοξίας κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν ὀρισμῶν τῆς ἑκτῆς οἰκουμενικῆς συνόδου, ἐνταυτῷ ὁμως ἐτιμώρησε τοὺς δύο στρατηγούς τοὺς κατὰ τοῦ Φιλιππικοῦ συνομόσαντας, τυφλώσας ἀμφοτέρους καὶ ἐξορίσας εἰς Θεσσαλονίκην. Κατὰ τὰ λοιπὰ ὁ Ἀναστάσιος Β΄ δὲν ἀνεδείχθη ἀνάξιος τῆς ἀρχῆς· ἀνέλαβε μετὰ πλείστης δραστηριότητος καὶ δεξιότητος τὴν διοίκησιν τῶν πολιτικῶν καὶ τῶν πολεμικῶν πραγμάτων, καὶ ἐπέστησεν ἰδιάζουσας προσοχὴν εἰς τοὺς Ἄραβας, ἀπὸ τῶν ὁποίων ὁ κίνδυνος ἀπέβαιεν ὀσημέραι δεινότερος. Πρὸ πάντων, κατὰ τὴν πάγκοινον ὄλων τῶν χρονογράφων ὁμολογίαν, διώρισεν εἰς ὅλα τὰ διοικητικὰ, οἰκονομικὰ καὶ στρατιωτικὰ ἀξιώματα ἀνδρας ἱκανωτάτους, ὧν, ὡς ἠξέυρομεν δὲν ἔσπευτο τὸ κράτος, ἤρκει μόνον ὁ βασιλεὺς νὰ ἀναζητήσῃ αὐτοὺς καὶ νὰ μεταχειρισθῇ. Ὑπῆρξε δὲ περὶ τοῦτο ἐπιτήδειος ἐπιτρέψας πρὸς τοὺς ἄλλοις τὴν ἄμυναν τῆς Ἀνατολῆς εἰς τὸν Λέοντα, ὅστις ἦτο βεβαίως ὁ ἀριστος τῶν τότε στρατηγῶν, ἐπέπρωτο ν' ἀποβῆ ἀρχηγέτης πολυκρότου δυναστείας βασιλέων καὶ ἤδη ἀνέλαβε ν' ἀναχαιτίσῃ ἐν μέσῳ δυσχερῶν περιστάσεων τὸ μέγιστον τῶν ἐπιχειρημάτων ἐξ ὧν οἱ Ἄραβες παρεσκευάζον κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ.

Τῶντι ὅλαι αἱ εἰδήσεις συνεφώνουν ὅτι ὁ καλίφης Οὐαλίδ, ἀναλογιζόμενος τὴν παρὰ τοῖς χριστιανοῖς ἐπικρατοῦσαν ἀναρχίαν, ἠτοιμάζετο νὰ καταφέρῃ εἰς αὐτοὺς πληγὴν καιρίαν διὰ νέας πολιορκίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἐπὶ τούτῳ συνέλεγε δυνάμεις ναυτικὰς καὶ πεζικὰς μεγάλας. Ὁ βασιλεὺς, ἵνα πληροφορηθῇ περὶ τούτου ἀκριβέστερον, ἐξαπέστειλε πρὸς τὸν καλίφην τῷ 714 τὸν ἑπαρχον τῆς πόλεως Δανιὴλ τὸν Σινωπίτην, λόγῳ μὲν ἵνα ὑποβάλλῃ προτάσεις περὶ εἰρήνης, πράγματι δὲ ἵνα ἐξακριβώσῃ τὰ βουλευμάτα καὶ τὰς δυνάμεις τοῦ ἡγεμόνος τῶν Ἀράβων. Ἐπειδὴ δὲ ἐπανελθὼν ὁ Δανιὴλ ὁ Σινωπίτης ἐβεβαίωσεν ὅτι μεγάλαι τῇ ἀληθείᾳ δυνάμεις συλλέγονται κατὰ τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων, ὁ Ἀναστάσιος διέταξεν ἀμέσως τὴν ἑκτακτον δχύρωσιν καὶ ἐξασφάλισιν τῆς πρωτευούσης. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς διατάχθησαν νὰ προμηθευθῶσιν ἕκαστος τροφὰς ἀρκούσας εἰς τριετὴ αὐτοῦ τε καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ συντήρησιν, οἱ δὲ μὴ δυνάμενοι νὰ ἐκτελέσωσι τοῦτο παρηγγέλησαν νὰ ἐξέλθωσι τῆς πόλεως. Οὐδὲ εἰς τοῦτο ἠρκέσθη, ἀλλὰ καὶ γεννήματα κλείστα (ὡς λέγει ὁ Θεοφάνης, ἔκτοτε μεταχειριζόμενος τὴν λέξιν γεννήματα ἀντὶ σιτηρῶν) ἤθροισε καὶ ἐξησφάλισεν εἰς τὰς βασιλικὰς ἀποθήκας. Συγχρόνως ἤρχισε νὰ ναυπηγῇ δρόμωναυα καὶ διήρχει καὶ ἀνεκαίνισσε μὲν τὰ